

РЕШЕНИЕ

№ 493

гр. София, 10.03.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Б СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и първи февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Любомир Василев

Членове: Калина Анастасова
Десислава Ал. Алексиева

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Калина Анастасова Въззивно гражданско дело
№ 20211100512104 по описа за 2021 година

Производството е по [чл. 258 - чл. 273 ГПК](#).

С Решение № 20162702 от 26.07.2021 г. по гр. д. № 8851/2021 г. по описа на СРС, 162 с-в е осъдена П. на Р.Б. да заплати на Р. Н. В., ЕГН *****, с адрес: гр. ****, по частичен иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ сумата от 12000.00 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди (психически стрес), настъпили в резултат от наказателно преследване, приключило с влязла в сила на 27.05.2019 г. оправдателна присъда по н.о.х.д. № 17205/2017 г. по описа на СРС, 108 състав, ведно със законната лихва върху сумата от 27.05.2019 г., до окончателното ѝ изплащане, както и на основание чл. 78, ал. 1 ГПК сумата от 1170 лв., разноски в производството съобразно уважената част от иска, като е отхвърлен иска за разликата над уважения размер от 12000.00 лв. до пълния предявен размер от 15000.00 лв., част от вземане в общ размер от 20000.00 лв.

Срещу постановеното решение, в частта, с която е уважен иска за неимуществени вреди, е подадена въззивна жалба от ответника П. на Р.Б.. Излага доводи, че постановеното решение е неправилно, като необосновано и постановено в нарушение на материалния закон. В разглеждания случай не е установен фактическия състав за ангажиране отговорността на държавата, чрез П., за обезщетяване понесени от ищеца неимуществени вреди. В производството не било установено наличието на претърпени от ищеца неимуществени вреди, които да бъдат в причинно-следствена

връзка с неоснователното обвинение. Отделно от това поддържа, че при определяне на размера на обезщетението не бил спазен принципа на [чл. 52 от ЗЗД](#) и същото е в завишен размер. Престъплението, за което ищцата е била обвинена не е за тежко умишлено престъпление по см. на чл.97, т.7 НК, не е била ограничена възможността на ищцата за свободно придвижване, няма доказателства същата да е била задържана по реда на НПК или спрямо нея да са били предприети други мерки за процесуална принуда. По воденото наказателно производство спрямо ищцата е била взета мярка за неотклонение „Подписка“. Отправя искане за отмяна на решението в обжалвана част като неправилно и отхвърляне на исквете като неоснователни.

В срока по [чл. 263, ал. 1 ГПК](#) е постъпил писмен отговор на въззивната жалба от ищеца Р. Н. В., в който е изразено становище за нейната неоснователност. Чрез събраните пред първата инстанция доказателства е установен фактическия състав за реализиране отговорността на държавата чрез правозащитните ѝ органи за понесените неимуществени вреди от неоснователното обвинение. Установено е, че ищцата е била оправдана по повдигнатото ѝ обвинение, понесла е морални страдания във връзка с обвинението и воденото наказателно производство.

Софийски градски съд, след като обсъди събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, приема следното:

Жалбата, с която е сезиран настоящият съд, е подадена в срока по [чл.259, ал.1 ГПК](#) и е допустима, а разгледани по същество е основателна в една част.

Според уредените в [чл. 269 от ГПК](#) правомощия на въззивния съд той се произнася служебно по валидността на цялото решение, а по допустимостта - в обжалваната му част. Следователно относно проверката на правилността на обжалваното решение въззивният съд е ограничен от посоченото в жалбата.

Предявени са искове с правно основание [чл. 2, ал. 1, т. 3, предл. 1 ЗОДОВ](#).

Претенциите на ищцата се основават на твърдение за водено срещу нея неоснователно наказателно производство приключило с оправдателна присъда.

Страните не спорят и се установява от събраните по делото доказателства, че срещу ищцата е било водено наказателно производство с обвинение за извършено престъпление по квалифициран състав на документно престъпление по чл. 310, ал. 1, вр. с чл. 309, ал. 1, вр. с чл. 20, ал. 2 и ал. 1 НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода до пет години, а в маловажни случаи - до една година или пробация, т.е. не се касае за тежко престъпление по смисъла на чл. 93, т. 7 НК.

Наказателното производство е продължило 3 години и 8 месеца, като досъдебното производство е било образувано на 07.10.2015 г., когато Р. Н. В. е била привлечена като обвиняем и ѝ е била наложена мярка за неотклонение „подписка“.

Първоначално същата е отказала да дава обяснения, като в хода на досъдебното производство не са извършвани действия по разследването с нейно участие (с изключение на разпита ѝ като свидетел на 27.03.2014 г. и за изготвянето на съдебно-графическа експертиза, за която Р.В. е дала образци за сравнително изследване, което се е случило преди привличането ѝ като обвиняем на 26.11.2013 г.). На 11.11.2015 г. ѝ е било предявено разследването в присъствие на защитник, като след връщане на досъдебното производство от СРП за отстраняване на допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, материалите от разследването са ѝ били повторно предявени на 26.02.2016 г., когато е дала и обяснения пред разследващия орган. На 14.03.2016 г. Софийска районна прокуратура е внесла обвинителен акт срещу Р. Н. В. и другия обвиняем Ц.Е.Х. за извършено престъпление в условията на съучастие по чл. 310, ал. 1, вр. с чл. 309, ал. 1, вр. с чл. 20, ал. 2 и ал. 1 НК, като е било образувано н.о.х.д. № 4891/2016 г. по описа на СРС, 11 състав. В рамките на съдебното производство са проведени 12 открити съдебни заседания в периода 22.04.2016 г. - 21.04.2017 г., на които Р. Н. В. се е явила лично и с упълномощен адвокат (с изключение на първото заседание, за което е била нередовно призована, и това на 19.01.2017 г., на което не се е явил упълномощеният ѝ защитник, комуто е наложена глоба), като с присъда от 21.04.2017 г. съдът е признал ищцата за виновна и я е осъдил на 9 месеца пробация, като е приел, че се касае до маловажен случай. По подадени от двамата подсъдими въззивни жалби било образувано в.н.о.х.д. № 3401/2017 г. по описа на СГС, II въззивен състав, по което било проведено едно открито съдебно заседание на 19.09.2017 г. и с последвалото решение въззивната инстанция е приела, че в първоинстанционната присъда са допуснати съществени нарушения на процесуалните правила във връзка с определяне вида и размера на наказанието. Поради това и е бил отменен акта на районния съд, като делото е било върнато за ново разглеждане от друг състав. Във връзка с това било образувано н.о.х.д. № 17205/2017 г. по описа на СРС, 108 състав, по което са проведени седем открити съдебни заседания в периода 14.11.2017 г. - 13.11.2018 г., на които ищцата се е явявала лично и със защитник, а с постановената на 13.11.2018 г. присъда е била призната за невиновна и оправдана, като е била отменена и наложената ѝ мярка за неотклонение „подписка“. По подаден от П. протест било образувано в.н.о.х.д. № 1102/2019 г. по описа на СГС, VII въззивен състав, по което било проведено едно открито съдебно заседание на 07.05.2019 г., на което ищцата отново се е явила лично и със защитник, а с решение от 27.05.2019 г., което не подлежи на обжалване, оправдателната присъда на първата инстанция била потвърдена.

В хода на производството пред първоинстанционния съд са били събрани гласни доказателства.

Чрез показанията на свидетеля С.Д.Р., майка на ищцата, преценени съобразно указанията на чл.172 ГПК се установява, че при повдигане на обвинението Р. е била

студент по журналистика в Софийския университет и много се е притеснявала как би могла да работи като журналист при положение, че е подсъдима, поради което си търсела работа в по-неизвестни медии. Установява се, че и към настоящия момент дъщеря ѝ не е преодоляла паник атаките, не може да се отърси от преживяното и е доста затворена в себе си, защото се срамува от случилото се.

Чрез показанията на свидетеля Ц.Н.П., близка приятелка на ищцата, се установява, че Р. се е страхувала да потърси по-добре платена работа в сферата на журналистиката, тъй като се опасявала да не zlepостави медията, в която работи, с това, че е подсъдима. Свидетелят сочи, че ищцата много се разстройвала от събитията покрай обвинението, плачела често, отслабнала, депресирала се и ограничила излизанията си с приятели, като и към настоящия момент не е преодоляла тази психична травма, продължава да преживява паник атаки и е останала все така несигурна и затворена в себе си.

Съдът кредитира показанията на свидетелите за изясняване на релевантни за спора обстоятелства, като обективни, пълни, всестранни, незаинтересовани, логически последователни и убедителни.

Пред първата инстанция е приета СПЕ / съдебно-психологическа експертиза/, чийто констатации настоящия състав кредитира напълно по реда на чл.202 ГПК. Чрез последните се установява, че Р.В. е преживяла много тежко периода на проведеното срещу нея наказателно производство и в случая е налице посттравматично стресово разстройство у В.. Това е довело до емоционален срив, срам и унижение. Според СПЕ, нивото на тревожност при лицето в случая е над средните норми, като и до сега ищцата страда от безсъние, паник атаки и депресия, нежелание за общуване с други хора или за трайни отношения с някого. В проведеното открито съдебно заседание пред СРС вещото лице пояснява, че настоящото психологическо състояние на ищцата е нестабилно и същата продължава да страда от посттравматичен стрес, за преодоляване на който се налагат посещения при психолог.

При така установеното от фактическа страна въззивният съд намира от правна страна следното:

Основните доводи на ответника се свеждат до неправилно приложение на материалния закон и неправилно определяне на дължимото обезщетение за понесените неимуществени вреди с оглед принципа за справедливост заложен в чл.52 ЗЗД.

Съгласно [чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ](#) държавата отговаря за вредите, причинени на граждани от незаконно обвинение в извършване на престъпление, ако лицето бъде оправдано или ако образуваното наказателно производство бъде прекратено поради това, че деянието не е извършено от лицето или че извършеното деяние не е престъпление, или поради това, че наказателното производство е образувано, след като

наказателното преследване е погасено по давност или деянието е амнистирано. Отговорността възниква не по повод на извършени от ответната страна в производството незаконосъобразни действия и възникнали по повод на тях между страните в производството отношения, а по силата за законова разпоредба. Същата урежда отговорност на държавата за причинени от нейни органи вреди, поради което има гаранционно обезщетителен характер. За това, предпоставките за възникването ѝ се уредени в закона, като същите не може да се допълват с други такива, за да бъде обосновано наличието или липсата □. Всички предпоставки за възникването на задължението за обезщетяване на причинените вреди по силата на [чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 от ЗОДОВ](#) имат обективен характер, като не е предвидено като предпоставка наличието на виновно поведение на длъжностните лица. Това сочи на извода, че това е обективна отговорност, която се носи винаги, когато са налице посочените в разпоредбата предпоставки. Това е така, тъй като с окончателен акт е установено, че предприетите срещу лицето действия са били неоснователни. Без значение за тази отговорност е това дали на определен етап от производството действията на Прокуратурата са били законосъобразни и обосновани с оглед на събраните до този момент доказателства или дали при извършването им са спазени всички предвидени процесуални правила. Дължимото обезщетение обхваща всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо дали са причинени виновно от съответното длъжностно лице.

Обезщетението за неимуществени вреди в хипотезата на [чл. 2 ЗОДОВ](#) е за увреждане на неимуществени права, блага или правнозащитими интереси. Вредите се изразяват в нравствените, емоционални, психически, психологически терзания на личността; накърнената чест и достойнство. Целта на обезщетението е не да поправи вредите, а да възстанови психическото, емоционално и психологическо равновесие на пострадалото лице. При това е посочено, че е нормално да се приеме, че по време на цялото наказателно производство лицето, обвинено в извършване на престъпление, за което в последствие е оправдано/прекратено е производството, изпитва неудобства, чувства се унижено, а също така е притеснено и несигурно; накърняват се моралните и нравствените ценности у личността, както и социалното му общуване като в тази именно връзка е и възприетото в съдебната практика разбиране, че при установяване на този вид неимуществени вреди, не бива да се изхожда само от формалните, външни доказателства. Също така е уточнено, че когато се твърди причиняване на болки и страдания над обичайните за такъв случай или конкретно увреждане на здравето, а също и други специфични увреждания с оглед конкретни обстоятелства, личността на увредения, обичайната му среда или обществено положение, то тогава те трябва изрично да бъдат посочени в исковата молба, за да могат да станат част от предмета на иска.

В настоящия случай е налице хипотезата на [чл. 2, ал. 1, т. 3, пр. 1 ЗОДОВ](#) -

ищцата е била обвинена в извършване на престъпление, което не е тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 НК, за което същата е била оправдана с влязло в сила решение на съда.

Наказателното производство е продължило около три години и осем месеца и несъмнено се е отразило негативно на психиката и личността на ищцата. Същевременно, както се установи във връзка с образуваното наказателно производство и обвинението е била наложена мярка за неотклонение „подписка“, което допълнително е нанесло морални вреди на ищцата, но несъмнено последното не е довело до ограничаване правото ѝ на свободно придвижване.

Постановената оправдателна присъда обосновава извод за незаконност по смисъла на [чл.2 от ЗОДОВ](#) на повдигнатото обвинение, а оттук - и на действията на длъжностните лица на П. на Р.Б. по повод образуваното наказателно производство.

Незаконността на обвинението съставлява основание за носене на имуществена отговорност от държавата в лицето на нейните правозащитни органи по [чл. 2, ал.1, т. 3 от ЗОДОВ](#) за обезщетяване на претърпените от ищеца вреди, доколкото такива са настъпили като пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение. Анализът на събраните доказателства обосновава несъмнен извод, че ищцата е претърпяла неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от незаконното обвинение и подлежат на обезщетяване от ответника Прокуратура на Р.Б., на основание [чл. 2, ал. 1, т. 3](#) вр. [чл. 4 от ЗОДОВ](#).

Същевременно при определяне на справедливото обезщетение за неимуществени вреди следва да се вземат под внимание всички обстоятелства, които обуславят тези вреди. При установена връзка обезщетението по [чл. 52 от ЗЗД](#) следва да бъде определено съобразно принципа на справедливостта. Съгласно задължителните за съдилищата указания, дадени в Постановление № 4/23.12.1968 г. на Пленума на ВС и множество решения на ВКС, постановени по реда на [чл. 290 ГПК](#), понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на конкретни обективно съществуващи в действителността обстоятелства. На обезщетяване подлежат неимуществените вреди, които са в пряка причинна връзка с увреждането и техният размер се определя според вида и характера на упражнената процесуална принуда, както и от тежестта на уврежданията. Задължително се отчита тежестта на повдигнатото обвинение и предвиденото за него наказание, продължителността на наказателното преследване, вида и продължителността на наложените мярка за неотклонение и мярка за процесуална принуда, данните за личността на подсъдимия с оглед на това доколко повдигнатото обвинение за деяние, което не е извършил, и наложената мярка за неотклонение, се е отразило негативно на физическото здраве, психиката му, на контактите и социалния му живот, на положението му в обществото, работата, в това число върху възможностите за професионални изяви и развитие в служебен план, както и всички други обстоятелства, имащи отношение към

претърпените морални страдания.

В случая, чрез ангажираните в производството гласни доказателства и констатации на СПЕ се установява, че ищцата е преживяла психически и емоционални страдания във връзка с неоснователното обвинение, които се отличават със значителен интензитет и негативни последици. Така, чрез събраните в производството гласни доказателства и констатации на експерта по СПЕ е установено, че В. е преживяла много тежко периода на проведеното срещу нея наказателно производство, което в случая е довело до посттравматично стресово разстройство. Последното е довело до емоционален срив, срам и унижение; безсъние, паник атаки и депресия, нежелание за общуване с други хора или за трайни отношения с някого.

Продължителността на наказателното производство в случая е три години и осем месеца, т.е. същото се е развило и приключило в разумен срок, а осъществените процесуални действия не се отличават със завишена степен на процесуална принуда и персонални ограничения спрямо обвиняемия.

На следващо място при определяне на размера на обезщетението настоящият въззивен състав взе предвид както периода на наказателното производство, предприетата мярка за неотклонение „подписка“ във връзка с обвинението, така и характеристикните данни на ищцата – същата е с чисто съдебно минало и спрямо нея не са били предприети процесуални действия във връзка с други наказателни преследвания.

Съобразявайки всички изложени по-горе обстоятелства свързани с тежестта на повдигнатото обвинение, продължителността на наказателното производство, интензивността на упражнената репресия, липсата на съпътстващи мерки за процесуална принуда, степента на засягане на емоционални, личния и професионалния живот на увредения, данните за личността му - неосъждан, въззивният съд намира, че в разглеждания случай за претърпените болки и страдания от психическо естество, на ищцата следва да бъде определено обезщетение за неимуществени вреди в размер на 6000.00 лева общо, отговарящо на принципа на справедливостта, прогласен в [чл. 52 ЗЗД](#) и който размер е съобразен с предназначението на обезщетението да поправи претърпяната лична болка и страдания от незаконното преследване, които са установени по делото. За определянето на посочения размер съдът съобрази и обществено-икономическата обстановка в страната към момента на провеждането на наказателното производство и към момента на постановяване на оправдателната присъда.

Доводите на въззивника-ответник, че определеното от първата инстанция обезщетение в размер на 12000.00 лв. /по предявения частичен иск за сумата 15000.00 лв. част от общо вземане с размер 20000.00 лв./ не съответства на принципа за справедливост, съдът намира за основателни в една част с оглед изложените по-горе

съображения.

Поради частично несъвпадане изводите на двете инстанции обжалваното решение следва да бъде отменено като неправилно в частта на определяне на обезщетение за причинените неимуществени вреди над сумата 6000.00 лв. до сумата 12000.00 лв., по предявения частичен иск за сумата 15000.00 лв. с общ размер на вземането 20000.00 лв.

С оглед изхода на спора и на основание [чл. 78, ал. 1 ГПК](#) ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски за настоящата инстанция за заплатено адвокатско възнаграждение в размер на 600.00 лв. Искането на ответника по чл.78, ал.5 ГПК за намаляване на присъжданото адвокатско възнаграждение до предвидения в закона минимален размер съдът намира за неоснователно. Уговореният и платен от ищцата адвокатски хонорар от 1200.00 лв. не е прекомерен предвид определения по реда на Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатски възнаграждения минимален размер, който в случая е 980.00 лв., действителната правна и фактическа сложност на делото и свободата на договаряне между страните.

Воден от горното, СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение №20162702 от 26.07.2021 г. по гр. д. № 8851/2021 г. по описа на СРС, 162 с-в, В ЧАСТТА, с която е осъдена П. на Р.Б. да заплати на Р. Н. В., ЕГН *****, с адрес: гр. ****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ сумата от 6000.00 лв. /над сумата 6000.00 лв. до сумата 12000.00 лв./, по предявен частичен иск за сумата 15000.00 лв. -част от вземане в общ размер от 20000.00 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди (психически стрес), настъпили в резултат от наказателно преследване, приключило с влязла в сила на 27.05.2019 г. оправдателна присъда по н.о.х.д. № 17205/2017 г. по описа на СРС, 108 състав, ведно със законната лихва върху сумата от 27.05.2019 г., до окончателното ѝ изплащане, както и в частта на разноските, с която в полза на Р. Н. В., ЕГН *****, с адрес: гр. **** са присъдени на основание чл.78, ал. 1 ГПК разноски в размер над сумата 570.00 лв., от които 10.00 лв. за заплатена държавна такса и 560.00 лв. за заплатена съдебна експертиза и адвокат до сумата 1170.00 лв. /т.е. за сумата от 600.00 лв.-разноски/ И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА СЛЕДНОТО:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от Р. Н. В., ЕГН *****, с адрес: гр. **** срещу П. на Р.Б. иск по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ за изплащане на сумата 6000.00 лв. /над сумата 6000.00 лв. до сумата 12000.00 лв./, предявен като частичен иск за сумата 15000.00 лв. - част от вземане с общ размер от 20000.00 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди (психически стрес), настъпили в

резултат от наказателно преследване, приключило с влязла в сила на 27.05.2019 г. оправдателна присъда по н.о.х.д. № 17205/2017 г. по описа на СРС, 108 състав, ведно със законната лихва върху сумата от 27.05.2019 г., до окончателното ѝ изплащане.

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 20162702 от 26.07.2021 г. по гр. д. № 8851/2021 г. по описа на СРС, 162 с-в, В ЧАСТТА, с която е осъдена П. на Р.Б. да заплати на Р. Н. В., ЕГН *****, с адрес: гр. ****, на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ сумата от 6000.00 лв., по предявен частичен иск за сумата 15000.00 лв. - част от вземане с общ размер от 20000.00 лв., представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди (психически стрес), настъпили в резултат от наказателно преследване, приключило с влязла в сила на 27.05.2019 г. оправдателна присъда по н.о.х.д. № 17205/2017 г. по описа на СРС, 108 състав, ведно със законната лихва върху сумата от 27.05.2019 г., до окончателното ѝ изплащане, както и в частта на разносните присъдени в полза на Р. Н. В. на основание чл.78, ал.1 ГПК с размер 570.00 лв., от които 10.00 лв. за заплатена държавна такса и 560.00 лв. за заплатена съдебна експертиза и адвокат.

ОСЪЖДА на основание [чл. 78, ал. 1 от ГПК](#), П. на Р.Б. да заплати на Р. Н. В., ЕГН *****, сумата от 600.00 лв., представляваща разноски за заплатено адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред ВКС в едномесечен срок от съобщаването му на страните при условията на чл.280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____